



СИЛАБУС  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 4

«Художня публіцистика»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Журналістика»
Факультет	Журналістики
Кафедра	Теорії і методики журналістської творчості
Семестр	5, 6
Кількість кредитів	6
Мова викладання	українська
Викладач	Галич В. М., доктор філологічних наук за спеціальністю «Журналістика», професор кафедри соціальних комунікацій
Контактна інформація	bella.lnu@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна «Художня публіцистика» належить до переліку освітніх компонентів вільного вибору здобувача вищої освіти професійного спрямування. Вона зорієнтована на вивчення системи жанрів публіцистики в розрізі національних та світових тенденцій з урахуванням сучасних глобалізаційних процесів. Теоретичний матеріал ілюструється досвідом визначних письменників-публіцистів, що сприяє не лише засвоєнню уроків їхньої майстерності, а й демонстрації віх історії української журналістики.
Мета та цілі	<b>Мета курсу:</b> ознайомити студентів з основними поняттями теорії художньо-публіцистичних жанрів у контексті загальної генології та історії української публіцистики, специфікою об'єкта, предмета та методів вивчення, допомогти їм осмислити зону професійного застосування знань. <b>Завдання курсу:</b> описати теоретичні моделі публіцистики з тим, щоб прогнозувати перспективи її розвитку; розкрити специфіку системи жанрів публіцистичного роду, вказати на процеси еволюції ній, з'ясувати фактори, що її зумовлюють; проаналізувати мовностилістичні, композиційні та інші особливості кожного жанру в межах груп (літературно-критичні, малі жанри публіцистики, сатиричні, епістолярні), та специфічний прояв у них постмодерної стилістики й дифузних (модифікованих) явищ; з'ясувати зміст базових термінів: «письменницька публіцистика», «публіцистика як метажанр», «публіцистичний аналіз», «художня / публіцистична деталь», «образно-публіцистичне мислення», «публіцистичність», «індивідуальний стиль публіциста»; поглибити поняття про іронію, сарказм, парадокс у сатиричних жанрах; виховувати повагу до давніх історичних традицій української публіцистики, гордості за громадянський подвиг її сподвижників на шляху ствердження незалежності України.
Результати навчання	<b>Знати:</b> теорію та історію художньо-публіцистичних жанрів; новітні тенденції в еволюції системи художньо-публіцистичних жанрів, зумовлені добою глобалізації інформаційних потоків; систему жанрів публіцистики: традиції та новаторство, жанрову еволюцію та фактори, що її спричинили; жанрові канони публіцистичних

	<p>жанрів та шляхи модифікацій; зміст термінів: публіцистичний рід, дифузія публіцистичних жанрів, публіцистика як метажанр, письменницька публіцистика, національно-світоглядна публіцистика, художня / публіцистична деталь, індивідуальний стиль, домисел, вимисел; іронія, сарказм та ін.; жанрове втілення державотворчих мотивів; жанри публіцистики в інтернет-ЗМІ; особливості таких розділів публіцистики, як епістолярна, сатирична публіцистика та літературна критика літературна.</p> <p><b>Уміти:</b> комплексно й системно аналізувати публіцистичні тексти різних жанрів з урахуванням новітніх методик та суспільно-політичних, культурно-історичних і психологічних факторів; застосовувати теоретичні знання в практиці написання різножанрових публіцистичних творів, зокрема використовувати жанрово диференційовані художні прийоми; характеризувати сучасні тенденції в системі жанрів публіцистики на матеріалі діяльності національних засобів масової інформації; пояснювати жанрову концептуалізацію стратегій діяльності різних видів ЗМІ; коментувати жанровий досвід сучасних майстрів публіцистики; демонструвати вміння написання різножанрових публіцистичних творів; володіти теоретико-методологічними основами дослідження жанрів публіцистики.</p>
<p><b>Soft skills:</b> компетентності, що відповідають заявленим цілям програми</p>	<p>Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills: навички працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливості дедлайнів; вміння спілкуватися, здатність критично, логічно, системно й креативно мислити; вміння спостерігати, активно слухати, аналізувати та адаптуватися до змін; вміння виявляти та вирішувати професійні проблеми; здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; здатність примножувати моральні, культурні цінності; усвідомлювати потребу постійно вчитися, поповнювати знання, вивчати та переймати кращий інноваційний досвід.</p>
<p><b>Пререквізити</b></p>	<p>Базові знання з дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Теорія журналістики», «Теорія і методика журналістської творчості», «Історія української журналістики», «Психологія журналістської творчості».</p>

### СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
	<p><b>ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Метаприрода та національна маркованість публіцистичних жанрів</b></p>	
<p><b>1. Вступ до курсу «Художня публіцистика»</b></p>	<p>Мета, завдання, актуальність, професійна спрямованість курсу. З історії публіцистики. Авторські теоретичні класичні (традиційні) моделі публіцистики: виявлення критеріїв. Новітні теоретичні моделі публіцистики.</p>	<p>Науково-дослідні завдання</p>
<p><b>2. Публіцистична стаття</b></p>	<p>Жанри публіцистики в науковій літературі. Жанрові характеристики статті. Особливість публіцистичної статті. Жанрові різновиди публіцистичної статті (проблемна, оглядова, полемічна, літературно-критична, ювілейна, науково-популярна). Статті в публіцистиці Олесь Гончара: проблематика, поетика. “Нотатки із сьогодення” Олесь Гончара – зразок проблемної статті: канони жанру, засоби аргументації, діалектика факту й образу. Стаття як форма втілення державотворчого мотиву.</p>	<p>Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання</p>
<p><b>3. Нарис</b></p>	<p>Актуальність вивчення нарису. Термінологічний зміст поняття. Класифікація. Жанр сучасного нарису: інваріант і модифікації: загальний огляд проблеми. Нарисова творчість Олесь Гончара: знаки доби та індивідуальний стиль</p>	<p>Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання</p>

<b>4. Есе як жанр публіцистики</b>	Жанрова природа есе: історіографія проблеми. Визначення «есе». Історія виникнення та розвиток жанру. Жанрові ознаки есе. Внутрішньожанрова типологія та модифікації есе. Поетика та композиція есе. Есе-мініатюри Володимира Селіванова (Буряка) як зразок публіцистики початку ХХІ століття.	Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання
<b>5. Авторська колонка у системі жанрів публіцистики</b>	Актуальність проблеми. Історія жанру. Жанрово-стильові особливості авторська колонка та модифікації її форм. Аналіз авторських колонок у сучасній українській періодиці.	Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання
<b>ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Жанротворчість як прояв світогляду й світосприйняття авторів</b>		
<b>6. Комунікативна стратегія промови</b>	3 історії жанру промови. Державотворчий зміст промов письменників-публіцистів ХХ ст. Промова в публіцистичній творчості Олеса Гончара: комунікативна стратегія. Проблемно-тематичний зміст промов М. Жулинського..	Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання
<b>7. Літературна критика в просторі журналістикознавства</b>	Історіографія питання. Теорія рецензії в параметрах публіцистики. Рецензія як соціально-комунікативний феномен у публіцистиці Олеса Гончара. Передмова як літературно-критичний жанр. Концепція літературної критики Миколи Жулинського: морально-етичні засади та тематичне розмаїття. Комунікативна стратегія передмов Олеса Гончара	Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання
<b>8. Малі (епістолярні) жанри публіцистики</b>	Теоретичний вступ. Публіцистичний лист, відкритий лист, привітання, заява, звернення: соціально-комунікативні функції, структура змісту та проблематика.	Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання
<b>9. Некролог. Запис до книги музею</b>	Історія жанру некролога. Інтертекстуальність як риса сучасного некролога. Особливість лексики. Поняття про жанр запису до книги музею. Класифікація записів до книги музею. Асоціативні та тематичні зв'язки з іншими творами різних жанрів. Мовностилістична палітра жанру запису до книги музею.	Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання
<b>10. Сатиричні жанри</b>	Сатиричні жанри журналістики: історіографія проблеми. Поняття про сатиру. Фейлетон: історія та теорія жанру. Памфлет: структура змісту та проблематика.	Науково-дослідні, практичні/ситуативні та творчі завдання

### **ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ**

#### **Базова**

1. Галич В. М., Куцевська О. С. Дискурс авторського редагування публіцистичного твору: творча лабораторія Олеса Гончара : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 272 с.
2. Галич В.М. Жанрова система публіцистики Олеса Гончара в координатах доби: монографія. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2017. 276. с.
3. Галич В.М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності :

- монографія. К. : Наук. думка, 2004. 816 с.
4. Галич В.М. Поетика публіцистичного тексту (на матеріалі творчості Олесь Гончара) : навч. посіб. К.: Шлях, 2006. 200 с.
  5. Галич В. М. Щоб слово жило...: монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 444 с.
  6. Галич В. М. Жанрово-стильові особливості авторської колонки. Вісник Харківського національного університету імені В. М. Каразіна. Серія : Соціальні комунікації. 2009. Випуск 1. С. 45 – 51.
  7. Глушко О. К. Художня публіцистика: європейські традиції і сучасність. К. : Арістей, 2010. 192 с.
  8. Горохов В.М. Закономерности публицистического творчества. Пресса и публицистика. М. : Мысль, 1975. 190 с.
  9. Житарюк М. Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство : монографія. Львів, 2008. 416 с.
  10. Журбина Е.И. Теория и практика художественно-публицистических жанров. Очерк. Фейлетон. М.: Мысль, 1969. 399 с.
  11. .Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: навч. посібник. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
  12. Копистянська, Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства : монографія. Львів : ПАІС, 2005. 368 с.
  13. Лось Й. Публіцистика й тенденції розвитку світу. Львів : ПАІС, 2008. 376 с.
  14. Михайлин І.Л. Основи журналістики. К.: ЦУЛ, 2003. 284 с.
  15. Парцей М.П. Авторський фактор у публіцистиці Львів : Світ, 1990. 200 с.
  16. Подлубнова Ю. О метажанрах, мегажанрах и других жанровых образах. URL: <http://www.proza.ru/2006/01/20-111>
  17. Пельт, В. Д. Дифференциация жанров газетной публицистики : учеб.-метод. пособ. для студ. ф-тов и отд-ний журналистикос. ун-тов. М. : Изд-во МГУ, 1984. 48 с.

#### Додаткова

1. Антонова О. В. «Зазираючи за горизонт». Національно-світоглядна публіцистика Миколи Жулинського: монографія / наук. ред.. В. М. Галич. Луганськ: ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. 224 с.
2. Аргументация в публицистическом тексте (Жанрово-стилистический аспект) : учебное пособие. Свердловск : Изд-во Уральского университета, 1992.244 с.
3. Буряк В.Д. Сучасний термінологічний дискурс теорії публіцистики як інтелектуальний фактор. Вісник Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Філол. науки. 2008. № 3 (142). С. 5—12.
4. Василик Л. Є. Світоглядна публіцистика сучасних літературно-художніх видань: концептосфера національної ідентичності: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. 416 с.
5. Василик Л. Є. Номінативний та метафоричний концепти в публіцистичному тексті. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Сер. Філол. 2007. №766. Вип. 51. С. 249–252.
6. Гончар Олесь. Твори у 12 т. / Національна академія наук України. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. К.: Наукова думка, 2012. Т. 9: Публіцистика / Упорядкування та післямова В. М.Галич. Коментарі В. В. Галич, О. А. Галич. 888 с.
7. Головкин Б. Н. Интернетекст в массмедийном дискурсе. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. 2064 с.
8. Гончар Олесь. Чим живимо: На шляхах українського Відродження. К.: Укр.. письменник, 1993. 400 с.
9. Григораш Д.С. Журналістика у термінах і виразах. Львів: Вища школа, 1974. 296 с.
10. Гришина С.В. Українська публіцистика 60-х і 90-х років ХХ століття в контексті національного відродження (ідеї і тенденції): дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. К., 2004. 185 с.
11. Дацишин Х.П. Метафора в сучасному українському політичному дискурсі: за матеріалами преси 1995–2002 років : довідник. Львів : ПАІС, 2004. 260 с.
12. Дацишин Х.П. Метафора в українському політичному дискурсі (за матеріалами сучасної періодики): дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. Львів, 2004. 208 с.
13. Дзюба Т. А. Спрага народу і спрага Вітчизни. Публіцистика друг. пол. ХІХ. – перш. трет. ХХ ст.: модель національної ідентичності : монографія.Чернігів: Видавець Лозовий В М., 2012. 368 с.
14. Зражевська Н. І. Розуміння медіа культури: комунікація, постмодерн, ідентичність, ідеології, медіа контроль: монографія. Черкаси: Видавець Ю. Чебаненко, 2012. 408 с.
15. Кайда Л.Г. Эффективность публицистического текста / под ред. Я.Н. Засурского. М. : Изд-во Моск. ун-та, 1989. 183 с.
16. .Качкан В. Жанри публіцистики. К.: КДУ ім.. Т.Г. Шевченка, 1988. 120 с.
17. Казакова Т. В. Поетика жанру некролога [Електронний ресурс]. Наукові записки інституту

- журналістики. К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2003. Т. 11. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1528>
18. Ким, М. Н. Жанры современной журналистики. С.Пб. : Изд-во Михайлова В. А., 2004. 355 с.
  19. Кройчик, Л. Е. Система журналистских жанров. Основы творческой деятельности журналиста : учеб. для студ. вузов по спец. «Журналистика» / ред.-сост. С. Г. Корконосенко. С.Пб. : Знание, СПбИВЭСЭП, 2000. С. 125–167.
  20. Лазебник Ю.А. Проблеми літературної майстерності в журналістиці. К. : Держполітвидав України, 1963. 266 с.
  21. Лазебник Юхим. Публіцистика в літературі. Літературно-критичне дослідження. К.: Рад. письменник, 1971. 320 с.
  22. Михайлин І.Л. Журналістика як всевіт : вибрані медіа дослідження. Х. : Прапор, 2008. 512 с.
  23. Москаленко А.З. Теорія журналістики : навч. посіб. К. : Експрес-об'ява, 1998. 335 с.
  24. Подолян М. Публіцистика як система жанрів. К. : Київський ун-т, Інститут журналістики, Центр вільної преси, 1998. 48 с.
  25. Прилюк Д.М. Теорія і практика журналістської творчості: проблеми майстерності. К. : Вища школа, 1983. 280 с.
  26. Серажим К.С. Структура публіцистичного тексту: загальні підходи до текстологічного аналізу. Наукові записки Інституту журналістики. К., 2000. Т. 1. С. 103–114.
  27. Стуфляева М.И. Образные ресурсы публицистики. М : Мысль, 1982. 176 с.
  28. .Теорія і практика радянської журналістики (Основи майстерності. Проблеми жанрів): навч. посібник / під ред. В.Й. Здоровеги. Львів: Вид-во при Львівському ун-ті, 1989. 328 с.
  29. Соловйова Ю. Мотиви державотворення в письменницькій публіцистиці кін. XX – поч. XXI ст.: монографія / наук. ред.. В. М. Галич. Луганськ: ДЗ «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. 224.
  30. Тertychnyy, А. А. Жанры периодической печати : учеб. пособ. М. : Аспект Пресс, 2000. 312 с.
  31. Ученова В.В. Методы исследования генезиса публицистики. Методы исследования журналистики. Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского университета, 1984. С. 7.
  32. Ученова В.В. Основные направления разработки теории публицистики : учеб.-метод. пособ. М. : Изд-во Моск. ун-та, 1978. 68 с.
  33. Чекмишев О.В. Міфо-символічна система публіцистичних текстів Симона Петлюри в контексті національної міфології: дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. К., 1996. 174 с.
  34. Черепанов М. Таинства мастерства публициста. М. : Мысль, 1984. 150 с.
  35. Шибаева Л. Жанры в теории и практике журналистики. Журналистика. 2000, 8 сент. (№17). URL: <http://www.relga.rsu.ru/n47/jur47.htm>
  36. Шлемкевич М. Новочасна потуга (Ідеї до філософії публіцистики). Верхи життя і творчості. Промови-доповіді. Життя і мислі. Нью-Йорк; Торонто, 195 . Т. 5. 1958. С. 109–146.
  37. Яворська Г. Політичні метафори і політичні сюжети: замітки до діалогу Україна і Європейський Союз. Дзеркало тижня. 2002. 8 берез.
  38. Яременко С.А. Мовне питання в науково-публіцистичних джерелах кінця XIX – початку XX ст.: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. К., 2004. 222 с.

### **ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ**

<b>Загальна політика</b>	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, дотримуватися етики поведінки, працювати з рекомендованою навчальною та науковою літературою на паперових та електронних носіях. Пропущені заняття повинні вчасно відпрацьовуватися. Студент має право оформити індивідуальний графік навчання. Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але безпосередньо з навчальною метою, для вивчення курсу «Художня публіцистика», зокрема виконання індивідуальних завдань.
<b>Політика щодо дедлайнів та перескладання</b>	Присутність студентів на лекційних і практичних заняттях та якість їхньої роботи фіксується в академічному журналі. За об'єктивних причин пропуску занять (довідка про хворобу, інша поважна причина) здобувачі можуть самостійно вивчити пропущений матеріал за методичними вказівками з курсу «Художня публіцистика». Відпрацювання пропущених лекційних і практичних занять проводиться у формі бесіди за матеріалами виконаної самостійної роботи, індивідуальних завдань та міні-тестів. Модульний контроль здійснюється у формі виконання тестових завдань на платформі MOODLE.



**Політика щодо академічної доброчесності**

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати під час он-лайн тестування.

**ОЦІНЮВАННЯ****Нарахування балів**

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (5-й сем.)	100
Теми 1-5	60
Підсумковий контроль (залік)	40
Змістовий модуль 2 (6-й сем.)	100
Теми 1-6	60
Підсумковий контроль (залік)	40

**Розподіл балів для оцінювання успішності студентів**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни